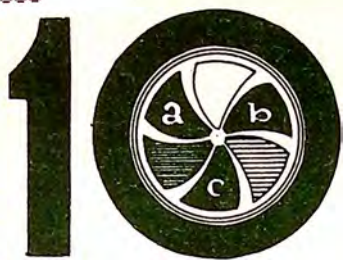


К 378.5/Д 45



120000867885



години

**ДРУЖЕСТВО
НА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ
ПО ЧУЖД ЕЗИК
И ЛИТЕРАТУРА**

1974 - 1984

373.5
L 245

10

Г О Д И Н И

ДРУЖЕСТВО НА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ
ПО ЧУЖД ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА – РУСЬ

1974 – 1984

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"



120000867885

447329

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ!

Един десетгодишен юбилей означава равностетка. Равностетката на колебанията и съмненията, на болка от грешките и радост от успехите. Равностетка на дългите заседания и разгорещените спорове.

Имаме трудни мигове, имаме и удовлетворение. Удовлетворение от съзнанието, че всички усилия са оправдани от една благородна цел — да се утвърди авторитетът на чуждоезиковото обучение в града, да се популяризират успехите на преподавателите, да се задоволят потребностите на обществеността от контакти с културата и езика на други народи.

И ето днес е извървян този десетгодишен път. Дружеството на преподавателите по чужд език и литература в град Русе живее своя пълнокръвен живот. Неговото присъствие осезаемо се чувства в културния облик на града. Неговият авторитет е признат от обществеността, то е все повече търсено и необходимо.

Равностетката е радваша, но тя задължава. Тя изисква да се удвоят усилията, да се разширят дейностите, да се подобри качеството на методическата и научна дейност, да се активизира и обогати преводаческата и страноведческа дейност, да се популяризират и масовизират курсовете по чужди езици.

Ние сме уверени, че преподавателите по чужд език и литература в град Русе, със своята всеотдайност и трудолюбие, със своето силно чувство за граждански дълг и любов към своята професия, ще оправдаят доверието и надеждите на русенската общественост.

Защото нашето присъствие е потребно, защото нашите цели са социално значими, защото нашият принос в културното развитие на града е съществен!

На добър час и ползотворна работа, скъпи колеги!

ОТ РЪКОВОДСТВОТО

ДЕСЕТ ГОДИНИ ДРУЖЕСТВО НА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ ПО ЧУЖД ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Изминаха 10 години от оня топъл, пролетен, мартонски ден, в който се роди нашето Дружество, в скромна и в същото време тържествена обстановка.

Основателите не бяха много - само 47. На това учредително събрание присъствуваха гости, които изразиха уважение и обществена убеденост в бъдещето на Дружеството. Гостите бяха другарите:

Генчо Коларов - Председател на ОК на ОФ;

Тодорка Григорова - тогава зам. началник на отдел "Народна просвета" в ОНС, сега секретар на ОК на БКП;

Ангел Ангелов - тогава зав. сектор "Образование" в ОК на БКП, сега инспектор в ОСНП;

проф. Анна Илчева - Председател на Централното ръководство на Дружеството.

Всички присъстващи се вълнуваха, защото такова събитие за учителите по западните езици не беше екедневно. Те носеха у себе си надежда и оптимизъм, вяра и сигурност, че напред ново и хубаво се заражда, но имаше и такива с песимистични възгледи, които не можеха да си обяснят каква дейност ще развива това Дружество, какво бъдеще му предстои.

Десетгодишният период на съществуване на Дружеството не е голям, но той беше изпълнен с богата организационна, научна, културна, просветна и квалификационна дейности, свързани с обществено-политически събития както и в съответствие със задачите, поставени от XI и XII конгреси на БКП, Националната партийна конференция, Писмото на др. Тодор Живков до ЦК на ДКМС и всенародни чествувания като 90 години от основаването на БКП, 1300 годишнината от основаването на Българската държава, 100 години от освободението на България, 100 години от рождението на Георги Димитров и други.

В първите няколко години 1974, 1975 - особено важни бяха усилията на ръководството за укрепване на Дружеството, неговото масовизиране, организационно израстване, създаване на авторитет между членовете му и сред обществеността.

Усилията бяха насочени разнопосочно, съвместната р

с ОСИП и помощта на Съюза на научните работници в гр. Русе, откъдето се получаваше подкрепа в начинанията на Дружеството, още в самото начало помогнаха в развитието на културната и просветна дейности. Постепенно връзките се разширяваха и с други институти: Учителски дом на културата, Клуб на дейците на културата, ОК на СБХ, Обществена библиотека, Дом на ИТС, заводи и училища.

Така, още през първата година се наложи ръководството да въведе необходимата документация: протоколи, спестовна книжка, печат, бланка, касова книга. През следващите години работата се разширяваше и подсказваше необходимостта от откриването на нови книги и документи. Днес Дружеството притежава всичко необходимо, което старателно се съхранява.

Наред с някои организационни въпроси и масовизирането на Дружеството, трябваше да се мисли и за такава дейност, която да привлича, да създава интерес, да обличава членовете му. Оформи се идеята за сформирането на 4 секции:

- методическа, в която участваха всички преподаватели, понеже се работеше съвместно с ОСИП;

- преводаческа е секцията, която трябваше да задоволява интересите на група преподаватели с по-определени преводачески интереси. Тази секция сега работи съвместно с Дружеството на преводачите след учредяване на Съюза на преводачите в България през 1976 година;

- информационно-страноведческата е дълбоко съдържателна по отношение на провеждането на срещи, чествувания, екскурзии, новости от чужбина и други;

- литературоведческа е секция, чрез която се получава информация из областта на литературите в западноевропейските страни, задоволява насочеността на членовете на Дружеството от новости в литературата.

Всичко това наложи в процеса на работата да се усъвършенствува планирането. Като се проследят плановете от основаване на Дружеството, ясно се откроява както формата, така и богатата, пълна с разнообразно съдържание дейност.

Голямо място тук заема квалификационната работа с преподавателите. Повишаването на идеологическата, научно-методическа и педагогическа подготовка на членовете на Дружеството се извършва в съответствие с най-новите постановки за развитие на образованието. Разнообразие се наблюдава в тематиката на изнесените доклади от лектори по линия на Лекторията на ЦР, ОСИП, Съюз на преводачи-

те в България, СУ "Климент Охридски", ВУ "Бр. Кирил и Методий" и други. Многократно гости на нашето Дружество са били: проф. Анна Илиева, доц. А. Терзиева, проф. Т. Токов, проф. Ж. Молхова, проф. Здр. Мечкова, кпн Х. Хачикян, кпн Ст. Коева, П. Симов, Цв. Божкова, Сп. Николов, Сим. Хаджихосев, Паша Булбова, Р. Макдонска, Г. Андонов и други. Често пъти лекциите се свързваха със семинарни занятия, конференции, вечери и други. Съвместната работа с ОСНП, ОДКИ, ИУУ - Варна, ЦИУУ - София се отразяваха благотворно за повишаване на квалификацията на преподавателите. Освен това се организираха открити уроци, школи и други, чрез които учителите търсят и прилагат новостите в педагогическата практика. Заслужава да се обърне внимание на работата с базовите учители, които извършиха огромна работа. Това са: В. Цанева, Ст. Христова, Е. Наумова, Т. Драганова, Р. Симеонова, Дж. Минюнска, Б. Стефанова, Л. Станчева, Н. Григорова.

Заслуга за повишаване на езиковата и методическа квалификация на преподавателите има МП, което изпраща ежегодно учители на езикова специализация в съответната страна: Англия, Франция, ГДР и ФРГ. В последните 5 - 6 години, ЦР на Дружеството е издействувало да се изпращат на специализация в ГДР - Дрезден и Лайпциг, преподаватели от средните и висши учебни заведения и по линията на Дружеството, но с условие, че са и много добри активисти. Такива от Русе са: Д. Болф, Л. Ангелов, Е. Нешева, Кр. Димова, Т. Караиванова.

Участието на учителите в Педагогическите четения редва. За периода 1974 - 1984 година са проведени IX и X -и национални педагогически четения. В тях са участвували 7 преподаватели по западни езици от Русе, което не е малко, като се вземе предвид, че има окръзи, които не могат да се похвалят даже и с един докладчик. За сега, след София, Русе се нарежда на едно от първите места по брой на участниците в националните педагогически четения: Ст. Христова, В. Цанева, Д. Станева, Саша Мечкунова, Гица Данева, Р. Собаджиева, Дж. Минюнска. Тези колеги с личния си успех допринесоха за издигане авторитета на русенци, за което им изказваме благодарност още един път, а на останалите пожелаваме да следват примера и опита им.

С известна удовлетвореност може да се говори за участието на преподавателите от Русе в международни конференции и конгреси. На двустранната международна конференция на германистите във

Барна се представиха М. Габровска и Д. Волф. През август 1983 год. на Конгреса на германистите в Будапеща участва М. Габровска, която е една от трите докладчици от провинцията. Останалите са от София и всички от ВУЗ. Това е изключителен показател за нивото на научната подготовка.

Много добро изпитано средство за измерване силите и възможностите на един колектив са конференциите, симпозиумите и други форми на работа от национален и окръжен мащаб.

В гр. Русе са провеждани няколко конференции, но от по-голяма значимост се откроява тази, организирана от ЦР на Дружеството, съвместно с МНП през юни 1979 година на тема: "Идейно-възпитателната работа в светлината на Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС".

Показателно е голямото усърдие на ръководството на Дружеството в подготовката на конференцията.

Тя се проведе на високо ниво в присъствието на др. Т. Ангелов - директор на Дирекция "Общобразователни училища" при МНП, който откри и ръководи конференцията.

Взе участие инж. Кирил Дочев - председател на ИК на ОНС.

Присъствуваха: кнп Цв. Максимов - директор на Дирекция "Народна просвета" при ОНС; Росинка Апостолова - зав. сектор "Образование" към ОК на БКП; Мария Костова - зав. отдел "Агитация и пропаганда" към Общинския комитет на БКП; Тр. Иванов - секретар на СБУ; доц. Анг. Терзиева - председател на ЦР на Дружеството; членове на ЦР и делегати от окръзите на страната.

Дневният ред съдържаеше тържествено откриване с рецитал "Поклон пред светлата ти памет Българийо!", изпълнен от ученици на трите езика - френски, английски, немски, под ръководството на Ивайло Божков - артист от Кукления театър и по сценарий на Румяна Куцарова с участието на преподавателите Миновска, Цанева, Поспелова, Теодорова, Д. Станева, Йорд. Добрева, Ст. Христова, Кр. Панайотова, Д. Шопова, Е. Успенска.

Рециталът развълнува слушателите, които в почивките обсъждаха домашните с много въпроси от различно естество.

Докладите, които се изнесоха, бяха 11, пет от които на русенци: Дж. Миновска, Дора Тенева, и В. Цанева, Мариана Габровска и Л. Ангелов, Йорд. Пенкова и Р. Куцарова. Те се представиха достойно. Проблемите, които изложиха, бяха както актуални, така и оригинални.

Изложбата "35 победи години", уредена и открита в навечерието на конференцията, се прие с интерес. На участниците - изпълнители, ученици и уредниците - Цанков и Терзийски, се изказа похвала и се връчиха награди.

В почивката на обед на делегатите в конференцията бе представена възможността да разгледат и се запознаят с историята и идеята за построяването на Пантеона. Поднесен бе венец и бе извършен кратък ритуал, а в Пантеона бе изнесена кратка беседа от уредника. Заслуга за организиране на посещението в Пантеона има Юлия Йорд. Ангелова.

След завършване на деловата част на конференцията, късно след обед се съществи разходка по Дунав с кораб и бе предложена малка закуска. Отговорниците М. Златанова, П. Дончева, Ст. Братанов се справиха отлично със задачите.

Вечерта, в зимната градина на хотел "Рига", се срещнаха домакини и гости, където им беше предложен коктейл. Заслуга за организирането му имат Р. Тодорова, Д. Шопова, Д. Станева, Ив. Цанков, М. Мъчанова, М. Калева, Е. Мехмедова, А. Маринова, а за финансирането - Ц. Ръководство. В непринуден приятелски разговор се разменяха мисли и впечатления, които продължиха и на следващия ден, в който бе организирана екскурзия до Букурещ. Участваха 120 души гости, делегати и домакини.

Конференцията на тема: "Идейно-възпитателната работа в светлината на Писмото на др. Т. Живков до ЦК на ДКМС" протече по предварително замислен план делово, с голяма точност и експедитивност при организацията. Постигнатото в тая конференция е забележителен момент в живота на Дружеството. То допринесе за нов пламък в цялостната дейност на Ръководството и на Дружеството. Създаде широк актив между членовете, укрепи авторитета на Дружеството ни в страната, издържа едно голямо изпитание, завършило с успех. Като награда за положения огромен труд на активно участвувалите гости и домакини бяха връчени скромни награди: грамоти, книги и цветя.

Освен националната конференция в Русе, ЦР организира и други конференции във В. Търново, Варна, Бургас, в които участваха с доклади Н. Лунгова, Йорд. Ненова, Е. Успенска, М. Габровска, Кр. Димова, някои от които на две места. Това е също показателно, може да радва участниците, а останалите да стигнат още по-целенасочена дейност.

Насърчаването на членовете на нашето Дружество за написване статии се увенчава с успех. Преподаватели от ВТУ "Ангел Кънчев" поместват свои материали в ежегодните Сборници на училището, както и в Сборника на Юбилейната сесия на ВАМБЕСС.

В периодичния печат и списание "Руски и западни езици" са поместени материали на Йорд. Ненова, Кр. Димова, Дж. Миновска, Р. Тодорова, Д. Станева, М. Станева, Р. Куцарова, М. Габровска.

В резултат на многостранната дейност, обучението по западни езици в Русенски окръг бележи ръст, както по отношение методите и формите на работа, така и в подобряване на мироведното, класово-партийно и идейно-политическо възпитание. Това са показатели, които не са за пренебрегване. Те сочат още за интереса на преподавателите към научната и приложна дейност. Надяваме се, че техният брой ще расте паралелно с чувството за отговорност и ще помага за издигане и утвърждаване авторитета на Дружеството и на преподавателите по чужд език и литература в гр. Русе.

Друга форма за повишаване квалификацията на преподавателите е придобиването на II и I клас квалификация.

Придобилият II клас квалификация не са много: Йорд. Добрева, Д. Болф, Йорд. Ненова, М. Калева, С. Атанасова, Цв. Евлогиева, Р. Тодорова, Г. Йорданов, М. Станева, Ю. Йорданова-Ангелова. Това е насърчително. Може да се счита, че има още много учители, които биха могли да притежават това отличие, но им липсва смелост.

В едногодишните курсове за следдипломна квалификация достойно се представят и са защитили своите знания: Р. Собаджиева, Г. Йорданов, Цв. Евлогиева, М. Станева-Кастерлиева и Ю. Йорданова-Ангелова, към които отправяме похвала.

В рамките на постоянно действаща лектория по въпроси от езикознание, литература и методика, ръководството поддържа връзки с Културно-информационния център на ГДР в България. Лекторите от КИЦ провеждат еднодневен практикум, който преминава в семинарно занятие. Проектират се диафильми, поставят се практически задачи, които имат голям ефект и резултатност и от които преподавателите по немски език извличат полза.

Преводаческата секция укрепва и защитава все по-стабилно позициите си. По-смело се изявяват в художествения, технически и синхронен превод преводачите от Дружеството ни: Хр. Бояджиева, Д. Доганова, Т. Димова, К. Димова, Ю. Ангелова, М. Станева,

Р. Сободева, В. Лазарова, М. Габровска, С. Джурова, Т. Даринова, Н. Кокухарова, Д. Шопова, Т. Драганова.

Заслугите на тези учители - преподаватели са големи и за постижения им скромен труд те заслужават една похвала.

През отчетния период в дейността на Дружеството се утвърди нова форма за опознаване на наши колеги. Това са "Вечери на личното творчество. Вечерта, посветена на творчеството на Кр. Димова, премина в приятна и сърдечна обстановка. Слушателите видяха преподавателката по немски език Кр. Димова в друга светлина - в света на нейните литературни герои, усетиха в произведенията ѝ - разкази и есета - творчески осмислените ѝ учители и радости, грижите и тревогите на нейните колеги.

А на вечерите в секция "Преводачи" бяха четени и обсъждани преводи на Д. Драганова, Кр. Димова, Хр. Бояджиева, М. Станева.

Дейността на Дружеството с всяка изминала година се разширява. Инициативност и богатство на идеи не липсват, както у ръководството, така и между членовете на Дружеството.

Интересно е застъпена обмяната на опит. В плановете се среща разнообразие в това отношение.

Обмяната на опит на колеги, изпратени на специализация в чужбина, допринася както за опознаване и обличаване на членовете на Дружеството, така и за споделяне на знанията, придобити там. Тези срещи преминават в непринуден и полезен приятелски разговор, винаги в задумевна атмосфера.

Обмяна на опит са откритите уроци, които дават повод за различна на мисли по много въпроси, както и по проблеми, засягати новите учебници, обем, съдържание, методи и др. Педагогическото майсторство намира израз в организацията и структурата на уроците, в постигане на емоционална наситеност и цели.

Друга форма за обмяна на опит са срещите с други дружества. Такива са осъществени между дружествата от Разград, Русен, Варна, Търговище. Какво по-полезно може да се отбележи от тези мими и вълнуващи мигове. Ползата от този вид обмяна на опит се състои в преките - лични контакти между членовете на дружествата, и в получаване на желаната информация по даден проблем.

За опознаване на членовете на Дружеството и за тяхното обличаване се организират екскурзии, осъществени в страната и в чужбина. Първата екскурзия в страната беше под формата на автогараж до Плиска и Мадара. В нея взеха участие и членовете на Дру-

костното от Разград. Следващите екскурзии – с автобуси до Преслав, Бузлуджа и Силистра се свързаха с известни събития и поводи. Пътването, разходката, посещенията на исторически забележителности в нашата страна оставиха приятни впечатления и спомени.

Ръководството направи сили да предложи екскурзия до чужбина – една до Братислава, Вiena и Будапеща с кораб и две до Букурещ с автобус. Радостен е фактът, че част от средствата до Букурещ и в страната се заплащаха от Дружеството.

През тези 10 години Дружеството продължи утвърдени традиции от секция "Западни езици" към ОСИП. Това са полезни форми на извънкласна дейност на трите езика с ученици с изявени лингвистични възможности и интереси. Разшириха се и обществените функции на Дружеството.

Провеждаха се чествувания, свързани със забележителни годишнини и исторически събития; рецитали, посветени на поети, писатели, учени; представяне на пиеси и други.

Някои от чествуванията са: Денят на побратимените градове, Априлско въстание, 100 годишнината от Освобождението на България, 30 години от Създаването на ГДР, 3 март, 8 март и други.

Рецитали: "Поклон пред светлата ти памет Българийо!" ; Борбата на народите за мир – по стихове на Гьоте, Шилер, Ж. Превер, Г. Милев и други.

Представянето на пиеса на английски език на сцената на ДТ "Сава Огнянов" е традиция. Преподаватели и ученици от ЕСПУ "Гео Милев" жънат успехи.

Чрез тези прояви учениците достигат до по-голямо съвръшенство в овладяването на езика, а чрез емоционалната ангажираност се печелят сърцата им и се насърчават за по-задълбочена езикова работа.

Не малка полза имаха изложбите – плакат, които ръководството организираше. Те не бяха самоцел, а се свързаха със събития и годишнини: "60 години октомври", "35 победи години", "3 март", "Ленин" и други. Благаше се както художествена и естетическа прецизност, така и идейно-политическа. Добра организация се създаваше по подбора, оформяването и подреждането на плакатите. За стимулиране в тази насока се определяха награди за учениците, изработили най-добрите плакати.

Дейността на секция "Информационно-страноведческа" е свързана и с други вълнуващи моменти от живота на Дружеството.

Това са вечери, посветени на кръгли годишнини на членове на дружеството. По този начин се изразява уважение към тези, чиито живот е обречен на младежта. Еръчването на грамоти, награди, цветя на юбилярите от името на ръководството на Дружеството е израз на признателност и уважение за дългогодишния им всеотдаен и скромни учителски труд.

През първите години на заседание на ръководството и на общи събрания се поставяше въпрос за откриване на курсове по западните езици и за по-голяма пропагандаторска работа сред обществеността за изучаването на английски, френски, немски, италиански и испански езици. Тогава липсваше опит на ръководството, липсваха и средства, необходими за откриване на курсове, които то откри през 1979/80 година. Постепенно се извърши организационно-подготвителна работа. Отпечатаха се афиши, направиха се съобщения в печата и в радиовъзема. Определи се място за записване на курсистите, място за провеждане на занятията, посочи се датата за откриване на курсовете, назначиха се преподаватели на групите по езици.

Така се постави началото на тази огромна дейност, която в следващите години се разшири много и даде щедри своите плодове. Нужно е да се отбележи, че първите стъпки в курсовата дейност бяха плахи, но благодарение на ентузиазма и упоритата работа на Р. Тодорова, Д. Шопова, М. Захариева, Д. Станева, М. Габровска и лекторите: И. Избрева, Г. Данева, Норд. Димитрова, Л. Динчева, стартът бе обявен. Следващите години бяха по-лесни в едно отношение и трудни – в друго. Явиха се кандидати за изучаване на западни езици от заводи и предприятия. Липсата на база усложняваше положението. При това Комбинатът за тежко машиностроение се дби с по-специални искания – изучаването на западните езици да се извършва с ускорен темп, с програма на интензивен курс, с отпускане половин ден от работа. След дълги преговори между ръководството на СКТИ и на нашето Дружество, се сключи договор и курсовете започнаха. Провеждаха се по 20 часа на седмица от 15.III. 1980 година до 30.VI. 1981 година всеки ден от 14 часа до 17,30 часа с малки прекъсвания.

Ръководството прояви изключителен героизъм, преодолявайки редица трудности като доставянето на учебна литература, назначаване на преподаватели и други.

Съзнателно се отнесоха назначените от ръководството преподаватели: Милена Попова, Хр. Лъвчиев, Г. Норданов – английски език,

В. Паспелова, Ст. Спиридонова, Л. Колева, Р. Симеонова – немски език; Р. Бурзова, Хр. Гидионова, Л. Спасова – френски език, и М. Ангелова и Е. Поборников – испански език.

Съдействуваха за ритмичност при курсовете Д. Стефанов – директор на ГСНУ "Гео Милев" и Д. Слазов – директор на Бечерна гимназия, които осигуряваха класните стаи и различни учебни помагала.

Курсовете се провеждаха с Домостроително предприятие, със ЗОН "Труд". Всяка година се оформяха групи за подготовка на кандидат-студенти по английски език, които работят по специална програма.

Ползата от курсовете е, че те популяризираха нашето Дружество и допринесоха за финансовото му стабилизиране.

За облекчаване на курсистите и улесняване организацията на курсовете, ръководството прие предложение за набавяне на книжен фонд, който се раздава при започване на занятията през есента, събира се през пролетта и се съхранява. Тая учебна литература наброява повече от 500 броя – учебници по английски, френски, немски, испански и италиански. Сърдечност и усърдие за укрепване на курсовете вложили – М. Захариева, Д. Попова, Д. Станева, Р. Тодорова, М. Табуровска и всички преподаватели – лектори.

В различните видове дейности на Дружеството, изпълнени с богато съдържание, ръководството се е опирало на широк актив, благодарение на който всяка инициатива е доведена до благополучен край.

Радостен факт е, че по различни поводи ръководството е награждавало своите членове, също и ученици, с цветя, грамоти, благодарствени писма, албуми, книги, екскурзии, пари.

Благодарствени писма са изпращани на директори на училища и други институти, подпомагали пряко и косвено Дружеството.

Стремжът на всички ръководства на Дружеството е бил да обединява своите членове и да ги възнаграждава за положения им труд.

Няма да прозвучи пресилено, ако се отбележи, че за тази стройна, полезна дейност на Дружеството имат заслуга ръководствата на Дружеството, които за отчетния период са били пет. Най-големият принос в това отношение се пада на първото ръководство в състав:

Румяна Тодорова - председател
 Дарина Станева - зам. председател
 Виолета Мазарова - касиер
 Екатерина Нешева - секретар

Николина Григорова - член, отговаряща за Ботевски район

На това ръководство се дължат първите стъпки и стартият, който правилно се движи. Израстването на Дружеството сега го нарежда на едно от признатите места в страната.

От 1978 година нашето Дружество има представител в Централното ръководство - Д. Станева.

От 1982 година Дружеството участва в Пленума на Централното ръководство с трима членове: Р. Тодорова, М. Габровска, Д. Шопова.

Дружеството на преподавателите по чужд език и литература в гр. Русе пулсира ритмично. След като отчитаме огромната му дейност през десетгодишния период, нужно е днес, в деня на юбилейното тържество, да се изрази още един път задоволство от положени безкористен труд, от постигнатите положителни резултати и създаден авторитет между останалите дружества; от активността на членовете на Дружеството; от съзнателното им отношение, от старателното и добросъвестно изпълнение на поставените задачи, от високото съзнание за изпълнен обществен дълг.

Отправляме сърдечна благодарност към всички, които ни подпомагат ръка - към БКП за ръководната ѝ роля, към Централното ръководство за високата оценка, която дава винаги за нашето Дружество, към Съюза на научните работници - клон гр. Русе - за гостуванията на наши изтъкнати научни работници, към ОСИП - за ръководството на научната и методическа квалификация на преподавателите и към всички институти, отзоваващи се в подкрепа на Дружеството.

Нека се надяваме, че до следващото юбилейно тържество Дружеството ще се развива все във възходяща линия, ще раздига равнището на теоретическата и практическа подготовка, на класово-партийната убеденост на преподавателите, ще мобилизира всички творчески сили за възпитаване на здрава и жизнена младеж.

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК!

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ!

Дарина Станева

1974 - 1984

ФАКТИТЕ ГОВОРЯТ

I. Състав на дружеството през юбилейната година	127 члена
с висше образование	103
с полувисше образование	24
преподаватели по френски език	62
преподаватели по английски език	38
преподаватели по немски език	27
- Заседания на ръководството	98
- Събрания на дружеството	63
- Преподаватели с клас квалификация	10
- Преподаватели със следдипломна квалификация	5
- Посетили курсове за квалификация в чужбина	
Г Д Р	17
Франция	15
Англия	13
- Участници в педагогически четения	7
- Участие в международни конференции	3
- Участие в национални конференции	12
- Участие в окръжни конференции	14
- Открити уроци	127
- Семинарни занятия	14
- Изнесени доклади	34
- Публикации и преводи - брой на преподавателите	17
- Юбилейни чествувания на 14 преподаватели	
- Проведени вечери, рецитали, пиеси	21
- Организиран курсове по чужди езици	53 групи
- Екскурзии в страната	5
- Екскурзии в чужбина	3
- Изложби	5
- Наградени преподаватели:	
грамоти	29
сувенири	14
пари	18
екскурзия	36

С Ъ С Т А В

НА РЪКООДСТВОТО НА ДРУЖЕСТВОТО

- 1974г. - 1978г. Румяна Костова Тодорова - председател
 Дарина Филипова Станева - зам. председател
 Екатерина Стоянова Нешева - секретар
 Вислета Николова Лазарова - касиер
 Николинка Ненова Григорова - член
- 1978г. - 1980г. Румяна Костова Тодорова - председател
 Дарина Филипова Станева - зам. председател
 Дочка Георгиева Шопова - секретар
 Иван Константинов Цанков - касиер
 Мариана Димитрова Габровска - отг. научната дейност
 Екатерина Стоянова Нешева - член
 Николинка Ненова Григорова - член
- 1980г. - 1982г. Мариана Димитрова Габровска - председател
 Дарина Филипова Станева - зам. председател
 Дочка Георгиева Шопова - секретар
 Иван Константинов Цанков - касиер
 Йорданка Кирилова Ненова - отг. научната дейност
 Мара Георгиева Захариева - отг. за курсовете
 Мариета Панаџотова Станева - секция "Преводи"
 Екатерина Стоянова Нешева - член
 Николинка Ненова Григорова - отг. Белевски район
- 1982г. - 1983г. Иван Славов Коджахинков - председател
 Мариана Димитрова Габровска - зам. председател
 Румяна Цветанова Собаджиева - секретар
 Анка Георгиева Димова - касиер
 Йорданка Кирилова Ненова - отг. научната дейност
 Румяна Атанасова Бурмова - отг. за курсовете
 Христина Георгиева Бояджиева - отг. секция
 "Преводачи"

- 1983 г. Мариана Димитрова Табровска - председател
 Катя Цанева Панайотова - зам. председател
 Гумилна Цветанова Сободинева - секретар
 Аниа Георгиева Дикова - касиер
 Йорданка Кирилова Пенкова - отг. научната дейност
 Юлия Александрова Ангелова - отг. за курсовете
 Гумилна Атанасова Бурсева - отг. културно-масова
 работа
 Христина Георгиева Бояджиева - отг. секция
 "Преводачи"
 Иван Славов Коджахников - член

ДАНИИ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА РЪКОВОДСТВОТО

1. АНИА ГЕОРГИЕВА ДАКОВА - учителка Математическа гимназия, касиер 1982 - 1984 година, немски език
2. ВИОЛЕТА НИКОЛОВА ЛАЗАРОВА - старши преподавател ВТУ "Ангел Кънчев", касиер 1974 - 1978 година, френски език
3. ДАРИНА ФИЛИПОВА СТАНЕВА - зам. председател 1974 - 1982 година, член на Централното ръководство от 1978 година, френски език
4. ДОЧКА ГЕОРГИЕВА ШОПОВА - секретар 1978 - 1982 година, член на Пленума от 1982 година, френски език
5. ЕКАТЕРИНА СТОЯНОВА КЕМЕВА - учителка ЕСПУ "Вела Пискова", секретар 1974 - 1980 година, 1980 - 1982 година, немски език
6. ИВАН КОНСТАНТИНОВ ЦАЕКОВ - учител ССТ "Образцов чифлик", касиер 1980 - 1982 година, френски език
7. ИВАН СЛАВОВ КОДЖАХНИКОВ - директор ЕСПУ "Христо Ботев", председател 1982 - 1983 година, английски език
8. ЙОРДАНКА КИРИЛОВА НЕКОВА - учителка ЕСПУ "Гео Милев", отговорник за научната дейност 1980 - 1984 година, английски език
9. КАТЯ ЦАНЕВА ПАНАЙОТОВА - ОНС "Народна просвета" - учител - методист, зам. председател 1983 година, английски език
10. МАРА ГЕОРГИЕВА ЗАХАРИЕВА - отговорник за курсовете 1980 - 1982 година, френски език

11. МАРИАНА ДИМИТРОВА ГАБРОВСКА - старши преподавател ВТУ "Ангел Кънчев", отговорник за научната дейност 1978 - 1980 година, председател 1980 - 1982 година, 1982 - 1984 година, немски език
12. МАРИЕТА ПАНАЙИТОВА СТАЛЕВА - учител-методик ОНС "Народна просвета", отговорник за секция "Преводи" 1980 - 1982 година, английски език
13. НИКОЛИНКА НЕЙКОВА ГРИГОРОВА - учителка гр. Бяла, член 1974-82г., френски език
14. РУМЯНА АТАНАСОВА БУРМОВА - учителка ТО, отговорник за курсовете 1982 - 1983 година, културно-масова работа 1983 - 1984 година, френски език
15. РУМЯНА КОСТОЕВА ТОДОРОВА - директор БСПУ "Гео Милев", председател на Дружеството 1974 - 1980 година, член на Пленума от 1982 година, английски език
16. РУМЯНА ЦВЕТАНОВА СОБАДЖИЕВА - преподавател ВТУ "Ангел Кънчев", секретар 1982 - 1984 година, френски език
17. ХРИСТИНА ГЕОРГИЕВА БОЯДЖИЕВА - учителка РЕГ, секция "Преводи" 1982 - 1984 година, френски език
18. ЮЛИЯ АЛЕКСАНДРОВА АНГЕЛОВА - учителка БСПУ "Гео Милев", отговорник за курсовете 1983 година, английски език

ПОГЛЕД В ИСТОРИЯТА НА ЧУЖДЕЗИКОВОТО ОБУЧЕНИЕ В РУСЕ

Изучаването на чужди езици – класически и нови в гр. Русе датира много отдавна. В архивните документи се намират доста ос-
къдни сведения, но все пак, достатъчни за да спрем поглед върху тях
и да направим известни сънставки.

Българският народ е ученолюбив и желанието му за знания се
откроява ярко. Още в поробена България той търси начин да учи. На
всички е известно, че първите ни образовани учители са получили
образование в чужбина: Русия, Франция, Австрия, Швейцария, Гер-
мания, Роберт Колеж в Цариград. Освен знания те пренасят у нас
културата на тези народи и езика, който владеят в съвършенство. За
тогавашното време класическите езици са били неделими от живите и
са се изучавали също с голяма задълбоченост. Ето защо, в програм-
те на Русенското класно училище се среща наред с българския език
и изучаването на латински и френски. Явно, че още тогава се е
чувствувала двустранната необходимост от владенето на чужд език,
още повече, че в гр. Русе преди и след Освобождението, населението
е представлявало конгломерат от народности: българи, турци, евреи,
арменци, румънци, гърци, цигани, измежду които е имало такива,
които са говорили по няколко езика.

При тая историческа действителност не е чудно, че далеч
преди Освобождението на България, се срещат имената на учители,
които преподават френски и латински. Това са езиците, които дълги
години господствуват в училищата.

Даскал Гьока или Хаджи Гьока Павлов е първият учител по
френски, преподавал в Русенското класно училище. По народност е
бил сърбин. Други подробности не се срещат за него, но се знае, че
е учителствувал заедно с Хр. Драганов и Параскева Дамянова, за
които пък е известно, че са учителствували в Русенското мъжко учи-
лище от 1845 година.

Други първоучители от това време са: Вълко Найчов – пре-
подавател по френски език от 1869/70 год. Фабр преподава също
френски език. Неговото име се среща в архивни източници, както в
мъжкото училище, така и в девическото.

Паралелно с името на Сабр, се среща в Русенското градско девическо училище името на Мария Аснаурд Якард, преподавала също френски език, за която се споменава, че е получавала 125 франка заплата.

За някакви програми, за учебници, за учебни помагала, за методи на обучението липсват сведения в архивите на русенските училища. Допуска се, че обучението се е водило според разбиранията на учителите.

След Освобождението обучението по френски и латински езици значително се канализира. Преподавателският състав е с високо филологическо или друго висше образование, получено в чужбина, но е имало и волонясващи учители. Например Роберт Колеж са завършили Д.Г. Соколов, Паскал Рачев, Симониян, които преподават френски език. Във Франция са завършили Т.Н. Шишков, Б. Райнов, Ст. Михайловски – преподаватели също по френски език; в Белгия – С. Сп. Златов, Хр. Мистакиди – преподават френски език; в Австрия учат Т. Бенев и Йв. Немец – преподаватели по немски език; в Швейцария – К. Ангелов – френски език; в Германия – д-р Н. Бобчев, д-р Занетов – немски език; в Русия – Илия Коцев – френски език.

Между учителите, чиито имена се срещат от тази епоха, забележително е, че има учители-чужденци като: Браун, Робертвич, Немец, Аструк, Симониян и такива с докторски титли: д-р Бобчев, д-р Занетов, д-р Никола Папа Георгиев, а по-късно д-р Мавров, д-р Ценов.

Любопитно е това, което научаваме от скръпните и икономично написани сведения за някои от тези учители.

Например д-р Занетов е бил побългарен грък, доста осудващо за времето. Завършил латински и гръцки езици в Германия.

Д-р Никола Папа Георгиев е бил гръцки възпитаник, владее гръцки и латински езици, завършва също в Германия. От спомените на Сп. Ганев разбираме, че те "Познаваха изтънко старогръцки и латински език, но бяха повече филолози, отколкото бе нужно. Граматиката беше за тях най-висшата наука, а класическите езици – по-скоро съчетание от звукове, отколкото средство за изразяване на мисли, чувства, образи. Д-р Никола Папа Георгиев завършва класическа филология. Преподава също френски език и то дълги години, до 1907/1908 година. Проявява изключителни научни интереси. Печата в периодичното списание "Хеброс", излизало в Одрин. Като езиковед – класик извършва рецензии, които МНП му възлага, на

латински читанки, латински и гръцки граматика, речници и др.

От спомените на съвременниците и училищните източници интерес представлява впечатлението на Спас Ганев за Ст. Михайловски, който преподава френски език в периода след 1900 година. "Преподаваше френски език само в горните класове по своя собствена програма и не признаваше никакво началство. В класовете четеше някакви лекции по френски синтаксис, макар ние, учениците, да не знаем елементарни неща от етимологията. Говореше, обаче, френски като парижанин и четеше и превеждаше като истински артист". Ст. Михайловски не остава дълго време учител, разбира, че тази професия не е за него и се оттегля.

Каква е била научната подготовка на преподавателите е очевидно. Интересно е как се оценява тя от техните ученици. Пак в Спомените на Сп. Ганев се среща следното: "Преди него (става въпрос за Ст. Михайловски), идва като бежанец учител по френски език арменецът Симониян, някогашен другар на министъра от цериградския лицей. Не знаеше дума български език и в клас се разпращахме със знаци или на турски... Всеки може да си представи мъченическите дни, които преживя между нас този високообразован и мил човек".

В кратките характеристики на няколкото преподаватели в Русенското класно училище може ясно да се презре и методът на обучение по чужд език в този ранен период.

В основата на обучението е застъпена граматиката и оттам се определят методите: преводно-аналитичният и директен метод. Ето какво се казва в един Отчет на Годишник от 1896/97 год. на Русенската Градска Девическа гимназия: "Френски език в III и IV клас се преподаваше по индуктивен и дедуктивен учебен път - първия при правилата, втория при думите."

В Юбилейния сборник на Русенската мъжка гимназия от 1934 година Сп. Ганев в Спомените си "През първите две десетилетия" казва: "По модерните и класически езици, както и по български език най-важната материя беше граматиката, която се изучаваше отделно от четивата. Граматиката беше страшна, ужасна наука: който я проумееше всичко знаеше. Схоластично и без връзка с говора се изучаваха спреженията и склоненията с всичките им изключения и неправилни форми... Иначе, по читанките се четеше и превеждаше, сегис - тогис се изучаваше и някое стихотворение науст. Преводът беше цел на обучението и обикновено учителят сам превеждаше.

ние, учениците, си записвахме превода и го зубряхме в къщи. Така, за жалост, се изучаваха и френски, и немски, и гръцки, и латински, и руски."

Както се вижда от констатацията на бившите възпитаници на русенските училища граматиката и преводът са заемали централно място в обучението. Красноречиво говори, в подкрепа на мнението на бившите ученици, и фактът, че за класни упражнения, зрелостен изпит, писмени домашни преобладават граматичните упражнения. Ето "Тема за полугодишен изпит по френски език за II клас от 1838/39 година":

Диктовка с превод

Превод на 5 изречения

Спрягане на 2 глагола в по 3 времена

Образуване на к.р. на 5 прилагателни

Използуването на този метод е продължило доста време при някои учители. Но, имало е и такива, които са виждали изучаването на новите езици като средство за запознаване с културата на съответния народ и като средство за обучение. В ревизионните книги от посещенията на директорите се открояват някои имена на учители, в чиито уроци още тогава са застъпвани упражнения с комуникативен характер: Рада Гечева и Елена Несторова – преподавателки по френски език и Люба Еладова и Олга Гелч – по немски език.

Структурата на уроците им е доста раздвигана. Учебният час преминава изцяло на чужд език. В учебния процес се застъпват различни езикови дейности: четене, писане, превод, разказ, описание от учител, от ученици. Използуват картината като средство за наблюдяване. Работи се индивидуално с учениците и с целия клас. В ревизионните актове директорите дават ласкава оценка за тези учители, за тяхната сериозна работа, за положителните резултати, за самите тях като личности – строги, вискателни, с богата култура, за любовта им към професията.

Учебниците, въведени в училищата, са вече от български автори, но предлагат се на учениците и граматики от чужди автори.

Що се отнася до наблюдяването, то не е било чуждо на преподавателите в края на века. Така в Отчет на Русенската Градска Девическа гимназия от 1837/38 година четем, че са закупени за наблюдяване на обучението по френски език картини: 40 броя, по 5 от всяка тема: град, селски двор, гора, планина и четирите сезона.

Учителският съвет е вземал решение за закупуване на лите-

ратура за учениците, на български език и преводна, също и оригинална на френски, немски и латински. През 1908/1909 год. в библиотеката на Русенската мъжка гимназия постъпва литература на чужди езици, предимно от класиката.

Много любопитно е, че проблеми, които днес вълнуват и занимават учителите, са третирани далеч в миналото. Така стои въпросът с кабинетите. Освен кабинет по химия, физика, естествена история средаме в по-близко до нас време в Протокол № 2/23.X. 1938 година на Русенската мъжка гимназия, че има кабинет по новите езици с отговорник Люба Динолова. Какво е имало в този кабинет, как се е ползувал той няма сведения. Едно е, че проблемът "кабинет по новите езици" има своя по-стара история.

Приблизително при тези условия се е изучавал френски, немски и латински езици преди и след Освобождението, преди и след I-та световна война при различен хорарיום. Много от учениците са успявали да научат чуждия език за ползуване писмено и говоримо.

Обществено-политическото и икономическо положение на нашата страна разрешава още в края на XIX век да се открият в Русе частни католически училища. В 1889 година има Регистър за таксите на ученичките от католическите училища. На писмо от 11.IX. 1890 година за откриване на гимназия има отговор на МНП от 26.IV. 1891 година. В друго се казва: "Съгласно писмото на МНП под № 5094 от 23.IV. 1891 година разрешава се Господин Директоре, на католическото мъжко първоначално училище "Св. Йосиф" в гр. Русе да се ползува с привилегиите, предвидени в чл. 362 на Закона за Народното Просвещение, досежно, частните училища в царството".

В гр. Русе са съществували няколко чужди училища: Нотр Дам де Сион - интернат, Санта Мария - прогимназия и гимназия с търговски профил, Св. Йосиф - мъжко първоначално училище, закрито по-рано и немско училище. Френските училища просъществували до 1948 година, а немското е закрито през 1944 година. В тях всички учебни предмети се изучават на чужд език. Езиковата подготовка на завършилите тези училища се отличава с много добро владение на чуждия език - писмено и говоримо.

Днес, в Русе има едно училище за изучаване на западни езици ЕСПУ с преподаване на английски и френски езици "Гео Милев", открито през учебната 1963/64 година. Ползува се с авторитет между езиковите училища и е едно от водещите в страната. През 1982/83 учебна година се откриха в ЕСПУ "Христо Ботев" и ЕСПУ "Васил Кола-

ров" по 2 паралелки със засилено изучаване на френски и немски езици.

Условията, при които се изучават западните езици: английски, френски, немски са съвършено различни от ония на нашите първи училища. Благодарение на отношението на БКП, отразено в различни партийни документи и линията на МНП, в обучението по западни езици се извършва коренно преустройство.

Преподавателите в гимназии, ЕСПУ, техникуми, СПТУ са с висше филологическо образование. Работи се по строго установени програми и учебници, подобрени от МНП. Създадена е богата материално-техническа база. В кабинетите по западни езици се намират: картини, табла, таблици, портрети, диафилми, диапозитиви, магнетофонни записи, грамофонни плочи, апликации и други. За ползуване на тези нагледни средства преподавателите си служат с разнообразни технически средства: прожекционен апарат, шрайбпроектор, грамофон, магнетофон, магнитна дъска.

Методите, формите и средствата, които се използват от преподавателите, са разнообразни: четене, слушане, говорене, писане, повтаряне, попълване, беседа, въпроси и отговори, диалог, описание, разказ и др.

Структурата на урока съдържа много моменти с определени образователни, възпитателни и практически цели.

Обучението по западни езици днес се характеризира с развиване творческото мислене, въображение и способности на учениците, със създаване на благоприятни условия за интензификация на учебния процес и усвояването на чуждия език като средство за общуване.

Д. Станева



